

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΙΣΑΡΙ-ΛΥΚΟΣΟΥΡΑΣ

ΣΤΟ
ΑΣΗΜΑΚΗ Δ. ΣΙΩΡΗ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΙΣΑΡΙ-ΛΥΚΟΣΟΥΡΑΣ

Washington, D. C.

1932

Ἡ ἀνά χεῖρας ἱστορικὴ μελέτη ἐφιλοτεχνήθη ἐ-
τῇ δάσει τοῦ ἐσχάτως ἐν Ἀθήναις ἐκδοθέντος δι-
βλίου «Ὁ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΤΟΥ 1821» ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ-
ωάννου Ἀθ. Σιόρη, τῇ παρακλήσει τῆς ἐν Wash-
ington, D. C. Ἀδελφότητος «Ἰσσορι—Δυχοσοῦ-
ρας».

ΑΣΗΜΑΚΗΣ Δ. ΣΙΟΡΗΣ

Ἡ ΑΡΧΑΙΑ

ΛΥΚΟΣΟΥΡΑ — ΙΣΑΡΙ

Μεταξὺ τῶν σημερινῶν χωρίων Ἀστάλα καὶ Ζιαγκλακά κείνται σήμερον τὰ ἐρείπια καὶ λείψανα τῆς κατὰ τὴν παλαιὰν ἐποχὴν πολὺ ἀκμασάσης πόλεως «Λυκόσουρα».

Σύμφωνα μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ Πανσανίου ἡ Λυκόσουρα ὑπῆρξε κέντρον πολιτισμοῦ, καὶ ἂν κανεὶς κρίνῃ ἐκ τῶν κτηρίων, ναῶν, λουτρῶνων καὶ διαφόρων ἄλλων κειμηλίων, ἀγαλμάτων καὶ ἀντικειμένων τέχνης, εὐρέθენტων κατὰ τὰς διαφόρους ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς, καὶ φυλαττομένων εἰς τὸ ἐκεῖ εὐρισκόμενον ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον θὰ ἀποκρυσταλώσῃ τὴν πεποιθήσιν ὅτι πράγματι ἡ ἀρχαία Λυκόσουρα ἦτο κοιτὶς τῶν καλῶν γραμμάτων καὶ τεχνῶν. Οἴη κατ' ἐξοχὴν θεοὶ τῶν τότε προγόνων μας ἦσαν ἡ θεὰ Δῆμητρα (ἡ προστάτις τῶν Δημητριακῶν καρπῶν) ὡς ἐπίσης καὶ ὁ πολυθρύλητος Πᾶν, ὁ καλούμενος καὶ τραγόπους καθ' ὅσον εἶχε τὸ μὲν σῶμα ἀνθρώπινον, τὴν δὲ μορφήν καὶ πόδας τράγου καὶ ὁ ὁποῖος μὲ τὴν φλογέρα του πάντοτε σκόρπιζε τὴν χαρὰ καὶ εὐτυχία εἰς ὅσους εἶχαν τὴν εὐτυχίαν γὰ τὸν ἀκούσουν, αὐλίζοντα στὰ κορφοδοῖνια καὶ κάτω ἀπὸ τὰ βαθύσκια ἔλατα καὶ πλατάνους τῶν πέριξ δουνῶν καὶ λαγκαδιῶν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου φαίνεται ὅτι ἡ Λυκόσουρα ὑπέστη πολλὰς καταστρεφὰς καὶ ζημίας, καὶ πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς ἐκπατρισθέντες διεπαιρέωθησαν μέσφ Κελαμῶν εἰς τὰς ἀπέναντι νήσους καὶ οὖν τὴν Ζάκυνθον, ὡς καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς τότε Ἑλλάδος. Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου πολλοὶ τούτων ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια καὶ παρέμειναν ἐκεῖ μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ὑποδουλώσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰμβραῆμ εἰσβολῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον, καθ' ἣν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων τῆς, διεσκορπίσθησαν τῆδε κακείσε. Πολλοὶ

τουτων επανελθόντες εις την Ζακύνθον εκτίσαν το ηθή σω-
ζόμενον χωριον Γύρι, (γυρισμος), εις ο και παρέμειναν, και
του οποιου οι πλειστοι των κατοικων διατηρουν ακόμη τα ο-
νόματα, Ρουτας, Χρονης, Ισαραιοι κ.τ.λ.

Κατα την εποχην της υποδουλώσεως της Ελλάδος εις
τους Τούρκους οι κατοικοι των διαφόρων χωριων και πόλεων
μη ανεχομενοι τας πιέσεις και εξευτέλισμους των Τούρκων
εγκατέλειψαν τας κατοικίας των, και αφού πρώτον πήραν
μαζύ των οτι ηουνήθησαν, ο καθενας τους προσεκάθησε να
εγκατασταθῆ εκεί όπου ενόμιζε τον εαυτον του ασφαλέστε-
ρον και ολιγοτερον εκτεθειμενον εις την Τουρκικην θηριωδία.
Απ' αυτην την στιγμήν αρχεται η γενεσις του χωριου μας
<Ισαρι>

ΓΙΔΡΤΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΜΟΠΟΛΕΩΣ ΙΣΑΡΙ

Η σπιερική θέσις του σιδηροδρομικου σταθμου Ισαρι
Λυκοσουρας της σιδηροδρομικής γραμμης Μυλων—Καλα-
μών, εκαλειτο Αγριακονα. Το δε εναντι της κοιλάδος μέρος
ονομαζετο Φτερολακα. Τα μερη αυτα ειχαν εδάφος εσφορον,
ορειών, αδρωσ δασώδες, δυσβάτον, κατάλληλον και δια κτη-
νοτροφίαν.

Την θέσιν ταυτην κατωκει εις αγρότης μετα της οικο-
γενείας του ονομαζόμενος Ισαρης, ως κατωκον διεσπαρμέ-
νοι εις τας ορειώσ τοποθεσίας· αλλοι κατοικοι αποφεύγοντες
τας Τουρκικας επιδρομάς υπεροταχόσια ετη προ της επανα-
στάσεως του 1821.

Συνορίτης τούτου ήτα και εις Κυριαζής, οστις μάλιστα
σκάπτων εκεί που τον αγρόν του ειχεν ευρη θυσσαυρόν εκ 30
χιλ. γροσών εις παλαιά ασηυρά νομισματα εις σχήμα χελώ-
νης, ζυγίζοντα εξ δραμία εκαστον και από τα όποια πωλών
εκ θαλειμμάτων εις διερχομένους πραγματευτάς ειχε κατα-
στή πλουσιος.

Ο Ισαρης όσων τα ποιμνία του μεχρι της κορυφής
του όρους, απέναντι του Τετραγιου των Νομιών όρέων, του
σπιερικου προφήτου Ηλία, προς Β. του σιδηροδρομικου στα-

θμοῦ Ἴσαρι, εὔρεν εἰς τὰς πλευρὰς αὐτοῦ τοποθεσίαν ὑγιει-
νὴν μὲ μέγαν ὀρίζοντα καὶ τῇ τυχαίᾳ ὀδηγίᾳ τράγου μὲ δε-
δρεγμένην τὴν γενειάδα, ἀνεκάλυψε θαυμασίαν πηγὴν ὕδα-
τος, τὴν κεντρικὴν βρύσιν τῆς νῦν κωμοπόλεως Ἴσαρι ἐν μέ-
σω πριναρίων πυκνῶν καὶ ὑψηλῶν.

Ἐγκαίρως ἀνεκάλυψε καὶ δευτέραν πηγὴν τὴν ἀπάνω
δρύση λεγομένην σήμερον. τὴν τοποθεσίαν ταύτην ἐσχέθη
νὰ τὴν συνοικήσῃ οὗτος, ἐπιφυλαχθεὶς νὰ προσκαλέσῃ καὶ
ἄλλας οἰκογενείας, αἵτινες φεύγουσαι, ὡς εἶπομεν, τὴν τυρα-
νίαν τῶν Τούρκων ἐκ τῶν εὐφόρων μερῶν τῆς Μεσσηνίας,
κατώκουν διεσπαμέναι εἰς τὰ πέριξ δουνά.

Καὶ πράγματι πλησίον τῆς κεντρικῆς πηγῆς ἔκτισε
πενιχρὸν οἰκίσκον. ἐκαλλιέργησε μέρη τινὰ τῶν πέριξ καὶ
ἐφύτευσε πολλὰς μωρέας καὶ συκαμνέας. πολλὰ τῶν ὁποίων
εὐρίσκονται ἀκόμη σήμερον γηραλέαι.

Πέριξ τοῦ οἰκίσκου το ἄνωθεν τῆς πηγῆς ἔκτισαν οἰκίας
πολλὰς οἱ ἀπόγονοί του καὶ διαμένουσι ἐκεῖ ἔκτοτε μέχρι σή-
μερον. Ἦτο δὲ πλούσιος, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐποχῆς ἐκεί-
νης διότι καλλιεργῶν τὴν γῆν καὶ συντηρῶν τὰ πείσματα ἐξ
ἀνέτως πωλῶν καὶ ἐκ τῶν προσόδων του.

II ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΣΥΓΚΑΤΟΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΣΑΡΗ

Εἰς τὸ Σκαφιδάκι, χωρίον τοῦ Ἄργους, ὑπὲρ διακόσια
ἔτη πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν
τοῦ Βου παιδομαζώματος, καθ' ὃ πᾶς χριστιανὸς ἔχων ὀρι-
σμένον ἀριθμὸν τέκνων καὶ ἐγγόνων ἀρρένων ὑπεχρεῶτο νὰ
παρέχῃ ἐν διὰ τὸ γάμμα τῶν Γιαννιτσάρων, ἕξ ἑἰς οἰκογε-
νιάρχης χριστιανὸς ἔχων ἑπτὰ υἱοὺς καὶ πολλοὺς ἐγγόνους
καὶ ὁ ὁποῖος ἐκώφευσε εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην, ὑπολογίζων
τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ἐπροξένουν οἱ πρὸ τεσσαρακονταετίας
στρατολογηθέντες ἑλληνοπαῖδες ὡς Γιαννίτσαροι.

Αἱ Τουρκικαὶ ὁμοίως ἀρχαὶ τοῦ Ναυπλίου μετὰ τὴν λή-
ξιν τῆς προθεσμίας ἀπέστειλαν ἕνα Σούμπαση (ἐνωματάρ-
χην) μετ' ἀποσπάσματος ἐκ δέκα στρατιωτῶν εἰς τὰ διάφο-
ρα χωρία, ὅπως διὰ ἀπαγάγωσιν ἐν τέκνον παντὸς παραδᾶ-
του τῆς Σουλανικῆς διαταγῆς.

Όταν ἔφθασε μία ἐσπέραν τὸ ἀπόσπασμα παρὰ τῷ ἐν λόγῳ οἰκογενειάρχῃ εἰς Σκαφιδάκι, οὗτος ἐδέχθη νὰ τὸ ξενίσῃ, ὑποσχέθεις ὅτι θὰ δώσῃ ἓνα τῶν ἐγγόνων του κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του ἀφ' οὗ οἱ υἱοὶ του τῷ ἐδήλωσαν κατ' ἰδίαν, ὅτι εἶναι σύμφωνοι πάντες πρὸς τοῦτο διὰ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Ἄλλ' ὁ οἰκογενειάρχης οὗτος εἶχε ἄλλας σκέψεις· τὸ δὲ ἐσπέρας μετὰ τὸ δεῖπνον προσέφερεν ἄφθονον οἰνόπνευμα πρὸς πόσιν εἰς τοὺς Τούρκους, οἱ ὅποιοι περιέπεσαν εἰς βαθὺν ὕπνον. Τότε συκέννηθεις μετὰ τῶν υἱῶν του ἐφόνευσε ἅπαν τὸ τουρκικὸν ἀπόσπασμα διὰ πελέκων καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἔρριψεν εἰς παρακείμενον ἔλος. Νύκτωρ δὲ διανείμας τὴν κινητὴν περιουσίαν του ἀναλόγως ἐκάστῳ διέταξε τὸν πρῶτον ὀνομαζόμενον Βρετόν, νὰ μεταδῇ εἰς Λάκους, μέρος τῆς Μεσσηνίας μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Τὸν δευτέρου καλούμενον Νικόλον διέταξε νὰ μεταβῇ εἰς Μάνην. Πλὴν οὗτος εὐρῶν εὐκαιρίαν προστασίας κατώκησεν εἰς Λογγάστρακ τῆς Λακεδαίμονος, ὅπου ὑπάρχει ἀκόμη ἡ οἰκογένεια τῶν Νικολέων, οἱ Νικολόπουλοι, οἵτινες ἐκ τῆς φυσιογνωμίας ἐγνωρίσθησαν πρὸ ἐξήκοντα ἐτῶν μετὰ τῶν ἐν Ἰσαρι Σιορέων συγγενῶν των εἰς τὸ δικαστήριον τῆς Σπάρτης καὶ οἱ ὅποιοι ἔδρασαν κατὰ τῶν Τούρκων. Τὸν τρίτον υἱόν του ὠδήγησε νὰ μεταδῇ εἰς τὴν Διοδώραν τῆς Γορτυνίας, ἀλλ' οὗτος μετέδῃ καὶ κατώκησεν εἰς Στεμνίτσαν. ἐξ οὗ ἐγεννήθησαν οἱ Γιωρμαῖοι, οἱ ὅποιοι ὀραδύτερον ἠλλαξαν ἐπωνυμίαν. Ὁ τέταρτος ὀνομαζόμενος Πλιάκας κατέφυγεν εἰς τὸ Αἴγιον. ὁ Βασίλης ἐγκατεστάθη εἰς Ἀλωνίτσαιναν. ἐξ οὗ ἡ οἰκογένεια Τουρκοβασιλέων. Ἄλλος υἱὸς του μετὰ τεσσάρων ἐγγόνων ἀνεχώρησε εἰς Ἀθήνας καὶ ὁ τελευταίως ἀλλαχοῦ χωρὶς πλέον νὰ μάθωσιν οἱ μὲν τὶ ἀπέγειναν οἱ δέ.

Ὁ Βρετός, ὁ πρῶτος υἱός, κατέφυγεν εἰς Διαμάνδραν πενιχρὸν χωρίον τοῦ Δήμου Δωρίου—Τριφυλίας, ἀπέχοι $3\frac{1}{2}$ ὥρας τοῦ Ἄετοῦ, ζῶν πτωχικὰ καὶ ἐργαζόμενος εἰς ἀδεσπότους ἐκτάσεις ὑπ' αὐτοῦ καταληφθείσας.

Οἱ ἐγκληματῖαι μεταδίδοντες εἰς ἄλλο δилаέτιον, εὐ

κόλως ἀπεκρύπτοντο καὶ ἔμενον ἀκαταδίκατοι. Οὗτος μάλιστα ἐθεώρει τὸν ἑαυτὸν του ἀπαλλαγέντα καὶ ἐξ ἑνὸς χρέους πενήτηκοντα γροσίων πρὸς Τοῦρκον Ἀγᾶν ἐν Ναυπλίῳ, αἵτινα ἰσοδυνάμουν πρὸς ἰσαριθμούς σημερινὰς λίρας.

Ἄλλ' ὁ Ἀγᾶς συναθροίζων πληροφορίας κατὰ καιροὺς ἀνεχώρησε μετὰ δύο—τρία ἔτη εἰς Μεσσηνίαν μετὰ πεντάδος συνοδῶν τούρκων καὶ ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τὴν διαμονὴν τοῦ Βρετοῦ παρὰ τοῦ ὀπίου ἀπῆται τὴν ἀπόδοσιν τοῦ χρέους. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος τῷ ἐδήλωσε πλήρη ἀδυναμίαν πληρωμῆς τοῦ χρέους τὸν ἐξηνάγκασε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ οἰκογενιακῶς καὶ μετὰ τῶν κινητῶν του πραγμάτων εἰς Ναύπλιον, ὑπαιτισσόμενός εἰς αὐτὸν καὶ καταγγελίαν διὰ τὴν ἐξηφάνησιν τοῦ ἀποσπάσματος.

Μάτην ὁ Βρετὸς τοῦ ἐξήτει προθεσμίαν διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ χρέους, ἢ τοῦλάχιστον νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν ἀρχιερεᾶ τοῦ τόπου διὰ νὰ δανεισθῇ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους του. Ἀπελπὶς ἠκολούθησε τὸν Ἀγᾶν καὶ τὴν συνοδείαν του ἀπὸ τὴν Διμάνδραν καὶ τὸ ἐσπέρας ἔφθασαν πλησίον τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ἰσαρι εἰς τὴν θέσιν Λίκες καὶ κατεσκήνωσαν.

Ὁ ἐκεῖ που πλησίον κατοικῶν Ἰσαρης ἀντιληφθεὶς τὴν κατασκήνωσιν τόσον ἀνθρώπων μετέβη πλησίον των καὶ τοὺς ἐχαιρέτησε καὶ τοὺς ἠρώτησε τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν συνοδεύουν τὴν οἰκογένειαν ταύτην. Μιᾶθὼν τὴν αἰτίαν ὁ Ἰσαρης καὶ ἐννοήσας ὅτι ὁ Ἀγᾶς ἐνδιαφέρετο μόνου διὰ τὸ ὀφειλόμενον ποσὸν πρὸς αὐτόν, ἀφ' οὗ περιποιήθη ὅλους τοὺς Τούρκους τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, παρεκάλεσε τὸν Ἀγᾶν ἰδιαίτερος ν' ἀφήσῃ παρ' αὐτῷ τὴν οἰκογένειαν ταύτην, ἀποδίδων αὐτὸς οὗτος τὸ χρέος τῶν πενήτηκοντα γροσίων, ἀφ' οὗ προκαταβολικῶς ἔλαθε τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Βρετοῦ, ὅτι θὰ συγκατοικήσῃ μετ' αὐτοῦ καὶ δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Διμάνδραν ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦδε.

Ὁ Ἀγᾶς συγκατετέθη πρὸς τοῦτο καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Βρετὸς ἐγένετο ὁ δεύτερος οἰκιστὴς τῆς σημερινῆς κωμοπόλεως Ἰσαρι.

Ὁ Ἰσαρης παρεχώρησεν εἰς τὸν Βρετὸν τὸ δυτικὸν μέ-

ρος τῆς τοποθεσίας τοῦ χωρίου, ὅπου σήμερον εἶναι τὰ Σιο-
ραϊκά σπίτια καὶ ἐκάλεσε καὶ πολλοὺς ἄλλους περιοίκους,
διεσπαρμένους εἰς τὰ κτήματά των νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν
νέον συνοικισμόν.

Καὶ πράγματι σὺν τῷ χρόνῳ προσῆλθον ἀπὸ τὴν θέσιν
Μπουρλέσια, οἱ Ντελαῖοι, οἱ μετὰ ταῦτα μετονομασθέντες
Σακελλαριάδαι. οἱ Λαμπραῖοι. οἱ Ἀντωναραῖοι, Παπαργυ-
ραῖοι. Ξυναῖοι, (νῦν Μενταῖοι) Κασταναῖοι, Γιαλαμαῖοι, καὶ
Ῥουσαῖοι,

Ἀπὸ τὴν Ἀγριακόνα προσῆλθον οἱ Κυργιαζαῖοι καὶ
Κουτσοῦμαραῖοι, ἀπὸ δὲ τὴν Φαλαισίαν, οἱ Ῥουμπαῖοι καὶ ἀ-
πὸ τὸ τζαμί—Μεσσηνίας οἱ Τζεμαῖοι.

Καὶ ἀπόγονοι μὲν τοῦ Ἰσαρη εἶναι αἱ ἐξῆς οἰκογένειαι;
Μπακαῖοι, Μπασακαῖοι, Ξηροκοσταῖοι, Τοζουτσιουμπκαῖοι.
Καυγαῖοι, Ντουκουραῖοι, Ντορναῖοι, Ζορμπαῖοι, Τσαντίλαῖοι
καὶ Χαρταῖοι (νῦν Ζιομπολαῖοι).

Ἀπόγονοι δὲ τοῦ Βρετοῦ εἶναι οἱ ἐξῆς: Σιοραῖοι, Κα-
τριζαναῖοι, Ζερδαῖοι, Δρακογουλαῖοι, Μιχαῖοι, Ῥουμβου-
τσαῖοι, Τεγγαῖοι, Τιγγαῖοι, Ρημπεραῖοι, Τσαγχογιωργαῖοι,
Σαραῖοι, Σμανταῖοι, (νῦν Κυβιακαῖοι,) Καφετζαῖοι, Κοτσι-
ραῖοι, καὶ Πουλαῖοι οἵτινες ἀποτελοῦν τὰ δύο τρίτα τῆς κω-
μοπόλεως.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΝ ΕΝΟΣ ΓΛΥΚΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ

Αὕτη εἶναι ἐν ὀλίγοις ἡ ἱστορία τοῦ ἀγαπητοῦ μας χω-
ριοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχαμε τὴν εὐτυχίαν νὰ γεννηθῶμε.
Σ' αὐτὸ τὸ χωρὶ, στὸ Ἴσαρι θέλομεν νὰ κτίσωμεν ἓνα μνη-
μεῖο, ἄξιον τῆς ἱστορίας του, ἓνα δωρό, μέσα στὴν ὁποῖον νὰ
ἐκπαιδεύται ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς, νὰ σφουριλατῆτε καὶ νὰ χα-
λυδῶνεται ὁ χαρακτήρ τῶν προσφιλῶν βλαστῶν μας, τῆς
νέας γενεᾶς. Ναὶ θέλομεν νὰ κτίσωμεν ἓνα σωστό σχολεῖο.
Θὰ μᾶς δοθήσῃτε; ἢ μᾶλλον θὰ βοηθήσωμεν ὅλοι μας;
Καὶ μόνον ὅταν ἐμεῖς ἐδῶ στὴν ξενιτεῖά ἀναλογισθῶμε τὰ
περασμένα μας, θυμηθῶμε ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή πῶς ἐ-
μεῖς οἱ ἴδιοι ξυπόλυτοι, ξεσλούφατοι, μὲ ξεσχισμένα ρούχα.

καὶ πολλὰς φορές θεόγυτοι, ξεπαγιασμένοι καὶ ἀπὸ τὸ κρύ-
ο τουρτουρίζοντες, πηγαίναμε στοῦ Μίχου τὸ ἀλώνι στὸ
σχολεῖο, μὲ τὰ κάρθουνα στὸ κεραμῦδι ἢ στοὺς τενεκέδες γιὰ
νὰ ζεσταίνομε τὰ ξεπαγιασμένα πόδια μας μέσα στὸ ὑγρὸ
καὶ ἄνευ θερμάνσεως σχολεῖο, γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα, εἶ-
ναι ἄρκετὰ νὰ μᾶς κάμουν νὰ κλάψωμεν καὶ νὰ μετανοήσω-
μεν διὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἀδράνειάν μας.

Πόσοι ἀπὸ μᾶς δὲν εἶμαστε καὶ σήμερα ἀκόμη σακατε-
νοι ἀπὸ τὰ κρύα καὶ τῆς βροχῆς τῆς μαθηματικῆς μας ἐκεί-
νης ζωῆς; Καὶ θὰ ἐπιτρέψωμεν, τῶρα πειὰ ποῦ μάθαμε τὸν
κόσμο, ποῦ δλέπωμε ὀλοφάνερα καιημερινῶς τὸ τί θὰ εἶπῃ
ἐκπαίδευσις, θὰ ἀφήσωμεν λέγω, αὐτὰ τᾶμοιρα παιδιὰ μας,
τὰ παιδιὰ τῶν ἀδελφῶν μας νὰ ὑποφέρουν ὅτι ἐμεῖς τότε ὑ-
ποφέραμεν; Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὄχι. Ἄς δάλωμεν ὁ καθένας
μας τὸ χέρι του στὴν καρδιά καὶ ἄς δώσωμεν ὅσο τὸ δυνατὸν
περισσότερα ἔμποροῦμε, γιὰ νὰ τελειώσωμεν τὸ ἱερὸν αὐτὸ
ἔργον, τὸν δωμὸν αὐτό, μὲ τὴν πλήρη πεποίθησιν ὅτι οὕτω
ποιοῦντες, ἐκπληροῦμεν, ἀφ' ἑῶς μὲν ὑψιστον στὸ ἀγαπημέ-
νο μας χωρὶ καθῆκον, καὶ ἀφ' ἑτέρου θεάρεστον πράξιν
διὰ τὴν ὁποίαν θὰ μᾶς εὐγνωμονοῦν καὶ εὐλογοῦν αἱ ἐπερ-
χόμεναι γενεαί.

Ἐμπρὸς ὅλων τῶν σύνθημα ἔστω · ἐπιτυχία στὸν Ἰσα-
ραῒκο Σχολικὸ Ἐρανο.

ΕΜΠΡΟΣ ΟΛΟΙ ΣΤΟΝ ΕΡΑΝΟ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ.

✠
X

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ

Δύο ἐκδόσεις φέρονται περὶ τῆς ὀνομασίας τῆς κωμοπόλεως Ἰσαρι. Ἡ δὲ ἰστορία ἢ φύσει ὀχυρωτάτη θῆσις εἶχε κληθῆναι ὑπὸ τῶν Τούρκων Ἰσάρι (φρούριον), ἐξ οὗ καὶ ὁ ποιμαίνων ἐκεῖ ὀνομάσθη Ἰσαρησ, ἢ εἶχεν οὗτος τὸ ὄνομα Ἰσαρησ καὶ χάριν τιμῆς ἔλαβεν τὸ ὄνομα τοῦ ὀστροχισμοῦ. Ἡ πρώτη φαίνεται πιθανωτέρα.
